

בזמנו ביום השלשים, ובליל עיבורו לא נראה, וקיבלן רבן גמליאל.⁽³⁸⁾

אמר רבי דוסא בן הורכניס: עדי שקר הן, שהרי היאך מעידים על האשה שילדה, ולמחר כריסה בין שיניה!?

כלומר, איך יתכן שלאחר המולד וחידוש הלבנה תחזור הלבנה ותיסתר מעינינו?

אמר לו רבי יהושע: רואה אני את דבריך.

ואותו חדש — תשרי היה. ונמצא שנחלקן רבן גמליאל ורבי יהושע מתי חל יום הכיפורים.

שלח לו רבן גמליאל הנשיא לרבי יהושע: גוזרני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ותטלטלם בידך, ביום הכיפורים שחל להיות בחשבונוך.

חלך ומצאו רבי עקיבא את רבי יהושע, כשהוא מיצר [מצטער], שהנשיא גזר עליו לחלל את יום הכיפורים.

אמר לו: יש לי ללמוד, שכל מה שעשה רבן גמליאל עשוי, שכך הוא הדין אפילו אם הוא טעה.

שנאמר [ויקרא כג]: "אלה מועדי ה' מקראי

קדש אשר תקראו אתם". נאמר "אשר תקראו", מכאן שבקריאת בית דין תלויים המועדות.

בין קידשום בזמנן, בין שלא בזמנן — אין לי מועדות אלא אלו.

בא לו רבי יהושע אצל רבי דוסא בן הורכניס שחשבונו היה שוה לחשבון רבי יהושע [וכדלעיל].

אמר לו רבי דוסא: אם באין אנו לדון אחר בית דינו של רבן גמליאל אם דן כהוגן, הרי צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו. אלא שאין אנו צריכים לדון אחר בית דין:

שנאמר [שמות כד]: "ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל". ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים?

אלא, בא הכתוב ללמד, שכל שלשה ושלשה שעמדו [שנעשו] בית דין על ישראל — הרי הוא כבית דינו של משה!

שאם בא אדם לדון אחר בית דין שבימיו, ולומר: וכי בית דין זה הוא כמשה ואהרן וכאלדד ומידד ששמותיהם נתפרשו!?

אומרים לו: שמא חשוב הוא כשלשה מן

רבן גמליאל". כלומר רבן גמליאל החזיק בקבלתו הראשונה ולא חזר בו. תפארת ישראל. וכן מבואר מדברי הריטב"א להלן בד"ה אתם ואפילו מוטעין.

[ועוד מבואר בלשון הריטב"א שם, שמדובר כאן שבאו עדים אחרים ואמרו שבליל עיבורו לא נראה, ולא באותם עדים. דברי הריטב"א מובאים להלן הערה 43].

38. רבן גמליאל קידש את הלבנה על פיהם ביום השלושים, ורק אחר כך באו ואמרו שבליל עיבורו [דהיינו ליל ל"א] לא נראה. ואין לפרש שרבן גמליאל קיבלם בליל השלושים ואחד, שהרי אם כן נמצא שביום השלשים לא התקדש החדש, וממילא החדש מעובר.

ואף על פי שלבסוף באו העדים ואמרו שהלבנה לא נראתה בליל העיבור — "קיבלן